ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr. A42-01919-21/42
ECLI:LV:ADRJRTN:2021:1220.A420191921.2.S

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2021.gada 20.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Māris Šļakota,

piedaloties pieteicējas /pers. D/ likumiskajam pārstāvim /pers. E/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"" pārstāvēm /pers. F/ un /pers. G/,

mutvārdu procesā tiešsaistes režīmā, izmantojot aplikāciju *Microsoft Teams*, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu kompensēti tehniskā palīglīdzekļa iegādes izdevumi, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"" (turpmāk – Rehabilitācijas centrs) 2021.gada 11.maija lēmumu Nr.1-39.2/30 atstāts negrozīts Rehabilitācijas centra Vaivaru tehnisko palīglīdzekļu centra (turpmāk – Palīglīdzekļu centrs) 2021.gada 15.marta lēmums Nr.16-8/2278 par atteikšanos pieteicējai /pers. D/ kompensēt izdevumus par 2021.gada 16.februārī patstāvīgi iegādāto tehnisko palīglīdzekli – individuāli izgatavojamu cieto krūškurvja-jostas-krustu ortozi (Šeno (*Cheneau*) tipa korseti) (turpmāk – Šeno korsete). Lēmumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[1.1] Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumiem Nr.1474 "Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi" (turpmāk – Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi), lai pieteiktos šo noteikumu 2.pielikumā minētā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai, persona centrā iesniedz iesniegumu tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai un ārstējošā ārsta atzinumu tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par medicīnisko dokumentu lietvedības kārtību (5.1. un 5.2.apakšpunkts). Pamatojoties uz saņemto informāciju, centrs 20 darbdienu laikā pieņem lēmumu par personas uzņemšanu rindā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai un reģistrē personu datubāzē (6.2.apakšpunkts).

Ja personai nepieciešams saņemt tehnisko palīglīdzekli, kas minēts šo noteikumu 2.pielikumā vai kam ir paaugstināta funkcionalitāte, vai kas ir īpaši aprīkots, un persona to iegādājas par saviem līdzekļiem Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstī vai Šveices Konfederācijā (turpmāk kopā – Eiropas valsts), tad, pienākot rindai, personai no valsts budžeta līdzekļiem izmaksā kompensāciju – atlīdzina izdevumus atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumā iekļauta analoga tehniskā palīglīdzekļa iegādes cenai gadā, kad persona pieprasījusi kompensāciju (25.[1] punkts).

Ja pieņemts lēmums par tehniskā palīglīdzekļa piešķiršanu vai ir pienākusi personas rinda tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai, centrs nosūta personai uzaicinājumu saņemt tehnisko palīglīdzekli, tehniskā palīglīdzekļa pakalpojumu (8.punkts).

[1.2] Palīglīdzekļu centrā saņemts 2021.gada 2.marta iesniegums ar lūgumu piešķirt tehnisko palīglīdzekli ar kompensācijas mehānismu pieteicējai. Jau pirms minētā iesnieguma iesniegšanas – kopš 2021.gada 15.janvāra – pieteicējas likumiskā pārstāvja /pers. E/ rīcībā bija ārstējošā ārsta atzinums tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai, kurā ieteicamais tehniskais palīglīdzeklis ir norādīta Šeno korsete.

Tehnisko palīglīdzekli pieteicējai viņas likumiskais pārstāvis ir iegādājies un 2021.gada 16.februārī apmaksājis patstāvīgi, bez iepriekšējas pieteikšanās tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai Palīglīdzekļu centrā un bez attiecīga lēmuma saņemšanas no Palīglīdzekļu centra.

[1.3] Kritiski vērtējams apstrīdēšanas iesniegumā norādītais, ka Rehabilitācijas centrs telefoniski sniedzis /pers. E/ informāciju par tehnisko palīglīdzekļu iegādes nosacījumiem, neinformējot, ka, lai pretendētu uz valsts līdzfinansējumu, iepriekš jāstājas rindā un jāsagaida atbildi.

[1.4] Pieteicēja nav reģistrēta rindā Palīglīdzekļu centrā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai, kā arī tehnisko palīglīdzekli pieteicējas likumiskais pārstāvis ir patstāvīgi iegādājies un apmaksājis 2021.gada 16.februārī, t.i., bez iepriekšējas pieteikšanās tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai Palīglīdzekļu centrā un bez Palīglīdzekļu centra lēmuma saņemšanas. Līdz ar to kompensācijas izmaksai par patstāvīgi iegādāto tehnisko palīglīdzekli nav tiesiska pamata.?

[2] Pieteicējas likumiskais pārstāvis /pers. E/ vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu kompensēti tehniskā palīglīdzekļa iegādes izdevumi, izdošanu. Pieteikumā norādīja turpmāk minēto pamatojumu.

[2.1] Pārsūdzētais lēmums neatbilst privātpersonas tiesību ievērošanas principam, tiesību normu saprātīgas piemērošanas principam, demokrātiskas iekārtas principam un samērīguma principam.

[2.2] 2021.gada janvārī pieteicējas pārstāvis zvanījis Palīglīdzekļu centram lai noskaidrotu, kas ir nepieciešams, lai pretendētu uz līdzfinansējumu. Pieteicējas pārstāvim sniegta informācija par to, kādi dokumenti jāiesniedz, taču netika izskaidrots, ka iepriekš ir jāstājas rindā un nav iespējams iegādāties tehniskos palīglīdzekļus, nesagaidot atbildi. Uz jautājumu, cik ilgi turpināsies izskatīšana, Palīglīdzekļu centra atbilde bija – mēneša laikā.

[2.3] Tā kā pieteicējas muguras izliekumam ir ļoti liels leņķis, ārsti Latvijā uzstāja uz operāciju. Francijas ortopēdiskā klīnika ir viena no līderēm skoliozes ārstēšanas korsešu ražošanā. Sazinoties ar klīniku un nosūtot fotogrāfijas, tika ieteikts nekavējoties sākt terapiju. 2021.gada 29.janvārī tika izgatavota un apmaksāta korsete, sākās pielāgošanas ķermenim process. 2021.gada 24.martā tika veikts kontrolrentgens. Francijas ārsta slēdziens

liecina, ka tika panākts acīmredzams progress. Atbilstoši Latvijas un Francijas ārstu slēdzienam nedrīkstēja zaudēt nevienu dienu, nemaz nerunājot par mēnešiem. Situāciju sarežģī ierobežojumi, kas saistīti ar COVID-19 pandēmiju.

[3] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Rehabilitācijas centrs neatzina pieteikumu, atkārtojot pārsūdzētā lēmuma argumentus. Papildus norādīja, ka atzinuma tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai veidlapa ir noteikta Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.265 "Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība" 89.pielikumā. Ārstējošam ārstam atzinumā jāapraksta funkcionālie traucējumi un jānorāda ieteicamais tehniskais palīglīdzeklis. Šāda kārtība ir attiecināma uz jebkura tehniskā palīglīdzekļa saņemšanu, nenošķirot, vai tas tiek saņemts Palīglīdzekļu centrā, vai persona to saņem, izmantojot kompensācijas mehānismu.

[4] Pieteicējas likumiskais pārstāvis tiesas sēdē uzturēja pieteikumu uz tajā norādīto argumentu pamata.

[5] Rehabilitācijas centra pārstāves tiesas sēdē neatzina pieteikumu uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentu pamata. Papildus norādīja, ka centrs visus iesniegumus par kompensācijām cenšas izskatīt un pieņemt lēmumu viena mēneša laikā. Pieteicējas dokumenti būtu jāizskata ar atpakaļejošu datumu, kas neatbilst normatīvo aktu prasībām. Tā kā pretendentu ir daudz, reģistrācija rindā ir galvenais priekšnoteikums, lai saņemtu tehnisko palīglīdzekli. Ja tiktu ļauts reģistrēties rindā ar atpakaļejošu datumu, tiktu radīta iespēja iesniegt dokumentus, kas iegūti pirms vairākiem gadiem.

Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 25.[1] punkts jāinterpretē kopsakarā ar šo noteikumu 25.[3] punktu un 25.[5] punktu. Funkcionēšanas novērtēšanas komisija pirms palīglīdzekļa iegādes taisa atzinumu. Rindas apiešana būtu prettiesiska, jo tiktu pārkāptas to personu tiesības, kuras gaida rindā.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[7] Lietā nav strīda par to, ka Francijas ortopēdiskajā klīnikā 2021.gada 29.janvārī pieteicējai tika izgatavota Šeno korsete un pieteicējas likumiskais pārstāvis to ir apmaksājis. Iesniegums ar lūgumu piešķirt tehnisko palīglīdzekli ar kompensācijas mehānismu pieteicējai Palīglīdzekļu centrā saņemts 2021.gada 2.martā.

Lietā ir strīds par to, vai iestāde izskatāmajā gadījumā pamatoti atteicās atlīdzināt Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 2.pielikumā minētā tehniskā palīglīdzekļa – Šeno korsetes – iegādes izdevumus. Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka ir konstatējams no tiesību normām izrietošs iegādes izdevumu atlīdzināšanu ierobežojošs apstāklis – pieteicējas likumiskais pārstāvis tehnisko palīglīdzekli iegādājies vēl pirms vēršanās iestādē, proti, pirms pieteicēja uzņemta rindā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai un Palīglīdzekļu centrs pieņēmis lēmumu par tehniskā palīglīdzekļa piešķiršanu.

Tiesa minētos iestādes argumentus atzīst par pamatotiem.

[8] Kārtību, kādā personas saņem tehniskos palīglīdzekļus, paredz Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi. Ar grozījumiem, kas stājās spēkā 2016.gada 15.janvārī, Tehnisko palīglīdzekļu noteikumos iekļautas normas, kas paredz kompensācijas mehānisma izveidi par personas ārvalstīs iegādātu tehnisko palīglīdzekli. Cita starp 25.[1] punktā paredzēta iespēja saņemt kompensāciju par tehnisko palīglīdzekli, kas minēts šo noteikumu 2.pielikumā un kuru persona iegādājas par saviem līdzekļiem Eiropas valstī.

Vienlaikus 25.[1] punktā paredzētās kompensācijas saņemšanas iespēja ir īstenojama, ievērojot Tehnisko palīglīdzekļu noteikumos paredzēto procesuālo kārtību.

Lai pieteiktos šo noteikumu 2.pielikumā minētā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai, persona centrā iesniedz iesniegumu tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai (Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 5.1.apakšpunkts), cita starp iesniegumā norādot, vai persona vēlas iegādāties palīglīdzekli īpašumā, saņemot kompensāciju atbilstoši šo noteikumu 25.[1] punktam (5.1.3.apakšpunkts). Tiesību normā lietoti vārdi "vēlas iegādāties", kas liecina, ka iesniegums nav iesniedzams par palīglīdzekli, ko persona jau ir iegādājusies.

Pamatojoties uz saņemto informāciju, centrs 20 darbdienu laikā pieņem vienu no tiesību normās paredzētajiem lēmumiem. Saskaņā ar Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 6.3.apakšpunktu var tikt pieņemts lēmums par atteikumu piešķirt personai tehnisko palīglīdzekli vai atteikumu personai saņemt tehnisko palīglīdzekli, veicot līdzmaksājumu. Šāda lēmuma pamatā, piemēram, var būt tas, ka iesniegtie dokumenti arī pēc precizējošas informācijas saņemšanas vai personas statuss neatbilst šajos noteikumos minētajām prasībām (6.3.1.apakšpunkts), vai, ka saskaņā ar centra speciālistu vai funkcionēšanas novērtēšanas komisijas atzinumu tehniskais palīglīdzeklis personai nav atbilstošs (6.3.3.apakšpunkts). Tātad, tiesību normās pirms viena no Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 6.punktā paredzēto lēmumu pieņemšanas ir paredzēta izvērtēšanas procedūra. Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 6.punktā nav paredzēta lēmuma pieņemšana retrospektīvi, t.i., jau pēc palīglīdzekļa iegādes.

Saskaņā ar Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 6.2.apakšpunktu centrs, pamatojoties uz saņemto informāciju, var pieņemt lēmumu par personas uzņemšanu rindā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai un reģistrēt personu datubāzē. Minētā tiesību norma sasaucas ar 25.[1] punktā paredzēto, ka kompensācija tiek izmaksāta, pienākot rindai. Arī Ministru kabineta 2016.gada 5.janvāra noteikumu Nr.5 "Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumos Nr.1474 "Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi"" projekta anotācijā ir norādīts, ka projektā iekļauti punkti, kas paredz kompensācijas mehānisma izveidi par personas, kas atrodas rindā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai, ārvalstīs iegādātu tehnisko palīglīdzekli. Tātad iepriekšēja uzņemšana rindā ir priekšnoteikums 25.[1] punktā paredzētās kompensācijas saņemšanai.

Tiesa secina, ka tiesību normas neparedz Rehabilitācijas centra tiesības lemt par Tehnisko palīglīdzekļu noteikumu 25.[1] punktā paredzētās kompensācijas izmaksu, ja personas iesniegtie dokumenti pirms palīglīdzekļa iegādes nav izvērtēti noteikumos paredzētajā kārtībā un persona nav reģistrēta rindā Palīglīdzekļu centrā tehniskā palīglīdzekļa saņemšanai.

Šāds tiesību normu iztulkojums saskan ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 4.panta pirmajā daļā nostiprināto sociālo pakalpojumu sniegšanas pamatprincipu, proti, sociālos pakalpojumus sniedz, tikai pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu.

[9] Pieteicējas likumiskais pārstāvis norāda, ka 2021.gada janvāra telefonsarunā Palīglīdzekļu centra darbinieks viņam nav sniedzis informāciju par to, ka iepriekš ir jāstājas rindā un jāsagaida pozitīvs lēmums. Tiesa no lietas materiāliem nekonstatē, ka pieteicējas likumiskajam pārstāvim būtu radīta tiesiskā paļāvība uz to, ka kompensācija tiks piešķirta, ja dokumenti tiks iesniegti jau pēc palīglīdzekļa iegādes. Tiesiskās paļāvības radīšanai ir nepieciešams konkrēts iestādes apsolījums. Izskatāmajā gadījumā /pers. E/ norāda tikai uz nepilnīgu informāciju, kas tiesas ieskatā nav pietiekami, lai radītu tiesisko paļāvību. Turklāt, lietas dalībnieka paskaidrojumi nav pietiekams pierādījums, ja tos neapstiprina citi lietā iesniegti pierādījumi (Administratīvā procesa likuma 161.panta pirmā daļa). Līdz ar to tiesai nav pamata telefona sarunas faktu atzīt par pierādītu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt pilnīgi /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu kompensēti tehniskā palīglīdzekļa iegādes izdevumi, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis M.Šļakota